

STAATSBESLUIT van 26 november 1956, ter uitvoering van artikel 1 en 3 van de Bouwwet 1956 (G.B. 1956 No. 30) (G.B. 1956 no. 108), gelijk het luidt na de daarin aangebrachte wijzigingen bij G.B. 1970 no. 67, S.B. 2002 no. 93.

**HOOFDSTUK I
ALGEMENE BEPALINGEN**

Artikel 1¹

In dit staatsbesluit wordt verstaan onder:

1. “wet”: de Bouwwet 1956” (G.B. 1956 No. 30);
2. “Directeur”: de Directeur van Openbare Werken en Verkeer;
3. “Minister”: de Minister van Openbare Werken en Verkeer;
4. “Bouwen”: wat daaronder verstaan wordt in artikel 1, lid 2 en 3 van de wet, met dien verstande dat daaronder niet begrepen wordt:
  - a. het bouwen van kleine van de openbare weg af niet zichtbare tuinhuisen of hokken, dienende uitsluitend tot bergplaats voor huishoudelijke benodigdheden of tot het houden van planten, huisdieren of gevogelte, mits bedoelde tuinhuisen of hokken, voor zover zij bij een perceel behoren, buitenwerks gemeten tezamen geen grotere inhoud hebben dan 10 m³ en geen grotere hoogte dan 2.50 m;
  - b. het verrichten van herstellingen, welke behoren tot het normale onderhoud en uitbreidingen of veranderingen van geringe omvang of geringe betekenis, die de constructie niet aantasten;De beoordeling of iets valt onder de sub a en b vermelde uitzonderingen, wordt overgelaten aan de Directeur.
5. “architect”: degene die in het bezit is van een door de Minister van Handel en Industrie verstrekte vergunning tot het uitoefenen van het beroep van architect;
6. “Openbare weg”; alle wegen, straten, kaden, in het algemeen open terreinen voor zover die, hetzij publiekrechtelijk feitelijk door gedogen van de rechthebbende, voor een ieder toegankelijk zijn;
7. “Openbare wateren”; de rivieren, de grachten en kreken, de sloten, trezen en waterlopen in of langs de openbare weg;
8. “Weglijn”: de lijn, die aangeeft de bestaande grens van de weg buiten- of samenvallende met de grens van de erven, tenzij bij enig uitbreidingsplan of besluit een andere grens is aangegeven;

---

¹ Gew. bij S.B. 2002 no. 93.

9. “Voorgevelrooilijn”: de lijn bij staatsbesluit krachtens artikel 1 van de wet aangewezen, welke bij het bouwen naar de zijde van de openbare weg niet mag worden overschreden;
9. “Achtergevelrooilijn”: de lijn bij staatsbesluit krachtens artikel 1 van de wet aangewezen, welke bij het bouwen naar de achterzijde niet mag worden overschreden;
10. “Peil van de weg”: het hoogste punt van de as van de weg ter plaatse waar het terrein waarop gebouwd zal worden of gebouwd is, door die weg wordt gegrensd;
11. “Woning”: een complex van ruimten, dat krachtens zijn indeling geschikt en bestemd is voor de huisvesting van mensen;
12. “Vertrek”: elke ruimte van een gebouw geheel of gedeeltelijk besloten, bestemd, ingericht of gebezigd of geschikt gemaakt voor het verblijf van mensen gedurende de dag en/of de nacht;
13. “Verdiepingshoogte”: de afstand tussen de bovenkant van de vloer en de onderkant van het plafond van een zelfde vertrek. Indien er geen plafond aanwezig is, dan de kleinste afstand tussen de bovenkant van de vloer en de onderkant van de bovenliggende balken of trekplaat;
14. “Bouw- en woningtoezicht”: het hoofd en de ambtenaren van de afdeling van het departement van openbare Werken en Verkeer, belast om de Directeur behulpzaam te zijn bij de uitvoering van de wet en de op grond daarvan gegeven staatsbesluit;
15. “Bouwvergunning”: de vergunning als bedoeld in artikel 1 van de wet.

Artikel 2

Voor de toepassing van dit staatsbesluit worden met de eigenaar gelijk gesteld een ieder die krachtens enig recht de bevoegdheid bezit om te bouwen. Bij de toepassing van de bepalingen van dit staatsbesluit stelt het land zich niet aansprakelijk met betrekking tot bedoelde bevoegdheid.

Artikel 3

1. De Directeur is bevoegd, indien bepaalde plaatselijke omstandigheden daartoe aanleiding geven of dit eisen of toestaan, zulks te zijner beoordeling geheel of gedeeltelijk vrijstelling te verlenen van in dit staatsbesluit gestelde eisen.
2. De beoordeling van de draagwijdte der in dit staatsbesluit voorkomende, niet scherp omliggende uitdrukkingen en begrippen, berust bij de Directeur.
3. Van elke beslissing van Bouw- en Woningtoezicht waartoe de bevoegdheid bij dit staatsbesluit is toegekend, kan de houder der bedvergunning binnen acht dagen schriftelijk in beroep komen bij de Directeur, die een beslissing neemt binnen zeven dagen na ontvangst daarvan.

Artikel 4

Bebouwing van terreinen of complexen van terreinen mag alleen geschieden overeenkomstig een door de Directeur goedgekeurd bebouwingsplan.

Artikel 5

De Directeur is bevoegd aan de vergunning voor het maken, vernieuwen of veranderen van keldergaten, ingangen beneden de begane grond, afdekkingen van zodanige keldergaten of ingangen, luifels, uithangborden en zonneschermen in- aan- of boven de openbare weg, voorwaarden te verbinden.

Artikel 6

1. Het is verboden buiten de voorgevelrooilijn op of aan gebouwen of afsluitingen, punten, pennen, pinnen, glasscherven of andere snijdende of stekende voorwerpen te hebben of aan te brengen.
2. Deze bepaling is alleen van toepassing, indien voorgevelrooilijn en weglijn samenvallen.

Artikel 7

De Directeur kan voor het in verbinding stellen van percelen met de openbare weg of het maken of veranderen van uitgangen uit huizen of gebouwen, naar de openbare weg in de vergunning nadere voorwaarden stellen.

Artikel 8

De Directeur kan voor het maken, vernieuwen, veranderen van putten, riolen of uitlozingen in riolen, gelegen in of onder de openbare weg of in gemeenschap staande met riolen en leidingen onder de openbare weg in de vergunning nadere voorwaarden stellen.

Artikel 9

Onverminderd de voorschriften hierna te geven, geschieden de uitvoering van of de verrichtingen aan bouwwerken zodanig, dat er naar het oordeel van de Directeur, noch door de samenstelling en de inrichting der bouwwerken, noch door de aard der verrichtingen gevaar kan ontstaan voor nabij gelegen bouwwerken, straten of wegen of voor de veiligheid van het verkeer.

Artikel 10

1. Ieder die voor eigen of eens ander rekening enig bouwwerk uitvoert, is verplicht ten behoeve van het voor dat werk gebezigde personeel op behoorlijke wijze overeenkomstig de hierna volgende bepalingen te voorzien in de behoefte aan:
  - a. deugdelijk drinkwater;
  - b. privaten en urinoirs;

- c. schaftlokalen;
- d. verbandmiddelen;

Voor zover het Bouw- en Woningtoezicht daarvan geen afwijking heeft toegestaan, moet voor elke 25 of minder arbeiders een privaat en ongeacht het aantal arbeiders tenminste één urinoir aanwezig zijn.

De privaten moeten doelmatig zijn ingericht en voldoende zijn geventileerd en verlicht.

- 2. Privaten en urinoirs moeten doelmatig behoorlijk zijn omtimmerd en steeds in zindelijke toestand worden gehouden.
- 3. Ten aanzien van een schaftlokaal gelden de navolgende eisen voor zoverre het Bouw- en Woningtoezicht daarvan geen afwijking heeft toegestaan:
  - a. hoogte minstens 2.50 m binnenwerks;
  - b. vloeroppervlakte tenminste $1\frac{1}{4}$ m² en vrije luchtruimte $3\frac{1}{2}$ m³ voor elke arbeider;
  - c. waterdichte afdekking;
  - d. voldoende toetreding van licht en lucht;
  - e. banken en tafels in voldoende aantal;
  - f. wasgelegenheid.
- 4. Het schaftlokaal mag niet als werk- of bergplaats worden gebruikt. Het lokaal moet dagelijks worden gereinigd.

Artikel 11

- 1. Indien voor het toezicht op de naleving van de in dit staatsbesluit gegeven voorschriften door de Directeur opgravingen, opbrekingen en onderzoeken noodzakelijk worden geacht, is de eigenaar van het perceel of erf, waarin of waarop genoemde werken moeten worden uitgevoerd, verplicht de werkzaamheden te doen verrichten, die door hem in elk bijzonder geval zullen worden voorgeschreven.
- 2. De kosten, verbonden aan de in lid 1 bedoelde werkzaamheden komen ten laste van de eigenaar.

HOOFDSTUK II. BOUWVERGUNNING

Artikel 12²

- 1. Het verzoekschrift tot verkrijging van een bouwvergunning moet inhouden:
  - a. naam, voornaam (en) en adres van de aanvrager;Voorts:
  - b. in geval van het bouwen, het geheel of voor een gedeelte vernieuwen of veranderen of het uitbreiden van een gebouw of ander bouwwerk;
    - 1. een opgave van de aard van het werk;

---

² Gew. bij S.B. 2002 no. 93.

2. de bestemming van het bouwwerk
  3. de aanduiding volgens de legger;
  4. de ligging;
  5. de belending;
  6. een mededeling, of het voornemen bestaat op bestaan- de fundamenten te bouwen;
  7. de toegangen;
- een en ander behoorlijk toegelicht door tekeningen en zo nodig berekeningen;
- c. in alle overige gevallen ter verkrijging van een bouwvergunning voor het maken van riolering of andere door de Directeur daarmee gelijk te stellen werken, een nauwkeurige opgave van:
    1. de aanduiding volgens de legger;
    2. de ligging;
    3. de belending;een en ander behoorlijk toegelicht door de nodige tekeningen.
2. De bescheiden en tekeningen moeten door de aanvrager of zijn gemachtigde ondertekend of gewaarmerkt zijn, terwijl de tekeningen bovendien de naam van de vervaardiger moeten vermelden.
  3. Tekeningen zoals bedoeld in lid 2 van dit artikel worden uitsluitend vervaardigd door een architect, met uitzondering van de bouwkundige werken bedoeld in lid 4 van dit artikel.
  4. Indien het betreft tekeningen van bouwkundige werken met een vloeroppervlakte van niet groter dan 100 m² en die uitsluitend zijn bestemd voor bewoning, is voor het vervaardigen van bedoelde tekeningen, geen architect vereist.
  5. In gevallen waarbij een verzoek voor uitbreiding wordt ingediend en de bestaande vloeroppervlakte inclusief de uitbreiding meer dan 100 m² bedraagt, is voor het vervaardigen van de tekeningen een architect vereist.
  6. De Minister kan bij beschikking regels stellen ten aanzien van het tarief voor het vervaardigen van de tekeningen bedoeld in de leden 3, 4 en 5 van dit artikel.

Artikel 13

1. De tekeningen bij artikel 12 bedoeld, moeten vervaardigd zijn op een schaal van minstens 1/100 der ware grootte.
2. Bij grote bouwwerken kan de Directeur toestaan dat de tekeningen op een schaal van minstens 1/200 der ware grootte vervaardigd zijn.
3. De tekeningen moeten, wat het bouwplan betreft, aantonen:
  - a. de indeling van het gebouw, met vermelding van de bestemming der aanwezige ruimten;
  - b. de oppervlakte van elke woning, gemeten binnen de muren;
  - c. de hoogteligging van de vloer der benedenwoonvertrekken ten opzichte van de openbare weg;

- d. de hoogte der verdiepingen van het gebouw en van het dak;
  - e. de afmetingen der ter bewoning in te richten vertrekken en van trappen en portalen;
  - f. de afmetingen en de inrichting der privaten en waterplaatsen;
  - g. de samenstelling en de diepte der fundering;
  - h. het tras- of cementraam;
  - i. de dikte der muren;
  - j. de afmetingen en de grootte der onderlinge horizontale afstanden der vloerribben en balken, alsmede de wijze van verankering;
  - k. de kap- of platconstructie;
  - l. de middelen tot verwijdering van rook, water en vuil;
  - m. de afmetingen en de plaatsing van deuren en vensters;
  - n. de middelen tot luchtverversing;
  - o. de ligging van de tappunten van de watervoorziening;
  - p. de geraamde bouwkosten;
4. Buitengewone constructies moeten op een grote schaal, hetzij op 1/10 of 1/20 der ware grootte en door een beschrijving duidelijk worden toegelicht en van een statistische berekening vergezeld gaan.
5. Uit de tekeningen en uit een bijgevoegde beschrijving moet verder blijken, uit welke materialen het gebouw in de onderdelen zal worden samengesteld.
6. De aanvrager is voorts verplicht al die stukken en tekeningen over te leggen, welke de Directeur voor een juiste beoordeling nodig acht.

Artikel 14

Op een der hierboven genoemde tekeningen moet voorkomen op een situatie, met noordpijl, op een schaal van minstens 1 : 500, waarop zijn aangegeven:

- a. de ligging van het bouwterrein;
- b. de belendende percelen;
- c. de openbare wegen, waaraan het bouwterrein gelegen is, elk voor een lengte van minstens 20 m, gerekend van de grenzen van het bouwterrein;
- d. de juiste plaats van het op te richten gebouw of van het gedeelte van het gebouw;
- e. de aanduiding van het terrein volgens de legger;

Artikel 15

Alle tekeningen moeten duidelijk, juist en onuitwisbaar op deugdelijk papier, doortrekpapier of doortreklinnen vervaardigd zijn en in tweevoud worden overlegd. Indien de Directeur de tekeningen onvoldoende acht, geeft hij hem die de aanvraag heeft gedaan, te kennen, welke andere of meerdere hij verlangt.

Artikel 16

In zeer bijzonder gevallen, zulks ter beoordeling van de Directeur, kan van de bovengenoemde eisen, waaraan de tekeningen moeten voldoen, worden afgeweken, dan wel met minder worden volstaan.

Artikel 17

Voor werkzaamheden, een geraamd bedrag van f. 1.500 niet te boven gaande is, het betreffende verzoekschrift niet onderworpen aan leges en zegel.

Artikel 18

Indien de aanvraag om vergunning het bouwen van een gebouw of een gedeelte van een gebouw betreft, waarin een inrichting zal worden gevestigd of uitgebreid, waarvoor krachtens de Hinderwet vergunning vereist wordt, kan door de Directeur het nemen van een besluit aangehouden worden, totdat deze vergunning is verleend.

Artikel 19

1. De tekeningen, behorende bij elke aanvraag om vergunning, worden door de Directeur voor "gezien" getekend, terwijl voor zoveel nodig weglijn, voorgevelrooilijn, achtergevelrooilijn en peil door hem daarop en in de bouwvergunning zal worden aangegeven.
2. Een exemplaar der tekeningen wordt met het afschrift van de beschikking van de Directeur aan de aanvrager teruggezonden.

Artikel 20

1. Indien binnen zes maanden, nadat de vergunning in afschrift aan de aanvrager is uitgereikt, geen aanvang met de werkzaamheden is gemaakt en de belanghebbende geen verlenging van de termijn heeft gevraagd en verkregen, wordt de vergunning als vervallen beschouwd.
2. De Directeur is bevoegd de bouwvergunning in te trekken, indien:
  - a. de houder der bouwvergunning naar het oordeel van de Directeur geen belanghebbende meer is;
  - b. naar zijn oordeel de werkzaamheden geen voldoende voortgang hebben, of gedurende zes maanden gestaakt zijn geweest;
  - c. hem blijkt, dat de bouwvergunning, tengevolge van het verstrekken van onjuiste of misleidende opgaven, ten onrechte is verleend.
3. Indien de verleende vergunning betrekking heeft op meer dan een gebouw, gelden de bepalingen van lid 1 en 2 voor elk gebouw afzonderlijk.
4. Een besluit als bedoeld onder lid 2, wordt niet genomen, dan nadat de houder der bouwvergunning door of namens de Directeur is gehoord althans behoorlijk opgeroepen.

Artikel 21

1. De tekeningen en het in artikel 19 bedoelde afschrift van de beschikking van de Directeur moeten tijdens de gehele duur van het werk aldaar aanwezig zijn en blijven.
2. Op eerste aanvraag van de ambtenaren, belast met het toezicht op de juiste naleving van de voorschriften van dit staatsbesluit, moeten bovenbedoelde stukken zo spoedig mogelijk aan deze ambtenaren ter inzage worden verstrekt.

HOOFDSTUK III VOORSCHRIFTEN BIJ HET BOUWEN

Afdeling 1 INLEIDENDE BEPALINGEN

Artikel 22

Het bouwen moet geschieden op zodanige wijze, dat het uiterlijk van het bouwwerk:

- a. voor zover van de weg af zichtbaar, zowel op zichzelf als met betrekking tot het aanwezige of het te verwachten stadsbeeld, voldoet aan redelijk esthetische eisen.
- b. voor zover niet van de weg af zichtbaar, noch op zichzelf noch met betrekking tot de aansluitende bebouwing uit esthetische oogpunt aanstoot kan geven.

Artikel 23

Woningen moeten zodanig worden gebouwd, dat zij vanuit de weg bereikbaar zijn. Van deze bepaling kan door de Directeur vrijstelling worden verleend. In geen geval mogen gebouwen echter zodanig worden geplaatst dat zij niet gemakkelijk en ongehinderd met brandblusmiddelen te bereiken zouden zijn.

Artikel 24

Elk erf moet van naburige erven behoorlijk zijn afgescheiden. De te bezigen afscheidingen mogen niet hoger zijn dan 2.50 m, te meten, waar de beide erven niet evenhoog zijn, van de hoogste grond.

Artikel 25

Open plaatsen, tuinen of erven moeten van de openbare weg worden afgescheiden door een muur, hek of levende haag met een maximumhoogte van 1.50 m.

Artikel 26

1. Bouwplannen moeten zodanig zijn ontworpen en de te gebruiken bouwmaterialen moeten wat aard, samenstelling en afmetingen betreft, zodanig zijn, dat een sterkteberekening uitgevoerd volgens de voorschriften der artikelen 27, 28, 30 bij gebruikmaking van de cijfers vermeld in de artikelen 29 en 30 voor geen onderdeel van het bouwwerk spanningen uitwijst, welke de toegelaten spanningen van de artikelen 27 en 28 overschrijden.

2. Nadere voorwaarden kunnen worden gesteld:
  - a. bij toepassing van andere bouwmaterialen dan die, vermeld in artikel 33 met betrekking tot de toegelaten spanningen;
  - b. bij toepassing van andere bouwmaterialen of constructies dan die, vermeld in artikel 29 met betrekking tot het aan te nemen eigengewicht en de zg. rustende belasting;
  - c. in de gevallen, niet opgenomen in artikel 30, met betrekking tot de in rekening te brengen veranderlijke belastingen, in verband met de bestemming van het bouwwerk.
3. Vrijstelling kan worden verleend van het voorschrift van lid 1, voor bouwwerken, waarvan het ontwerp en de regeling van de wijze van uitvoering, bijzondere waarborgen geven voor de betrouwbaarheid der constructie.

Artikel 27

1. Indien gevaar bestaat voor knik, moet een constructiedeel op knik worden berekend, op de wijze als hieronder is aangegeven.
2. De toegelaten knikspanning in enkelvoudige stalen staven is aangegeven in onderstaand tabel.

Slankheid	Toegelaten knik-Spanning in kg/cm ²	Opmerkingen
		Bij toepassing van een toegelaten trekspanning, groot 1200 kg./cm ²
		Bij toepassing van een toegelaten trekspanning, groot 1400 kg/cm ²

3. De toegelaten knikspanning in enkelvoudige houten staven is aangegeven in onderstaand tabel.

Houtsoort	Slankheid λ	Toegelaten knik-spanning in kg/cm ²
Bolletrie, bruinhart, groenhart, locus, manbarklak, mora, salie, zwarte kabbes		

basralocus, krappa,
kopie, pakoeli, pisie,
purperhart, rode kab-
bes, walaba, wana

gronfoeloe, ceder,
kwariesoorte, pos-
sentrerie, soemaroeba,
slangenhout

-
4. Onder slankheid is te verstaan de lengte van de staaf, gedeeld door de kleinste traagheidsstraal der doorsnede.

Artikel 28

1. In de uiterste vezels wordt geen hogere spanning in kg/cm^2 toegelaten, dan in onderstaande tabellen is aangegeven.

Materiaal	Trek- spanning	Druk- spanning	Buig- spanning	Schuif- spanning
Staal St 37	1200	1200	1200	720
Klinknagelstaal	-	-	-	960
Zwarte schroefbouten }1)	-	-	-	720
Gedraaide schroefbouten	-	-	-	840
Staal St 37	1400	1400	1400	840
Klinknagelstaal	-	-	-	1120
Zwarte schroefbouten }2)	-	-	-	840
Gedraaide schroefbouten	-	-	-	980
Gegolfd plaatstaal	-	-	1000	-
Gietijzer Gij 00	250	500	300	200
bolletrie, bruinhart, enz in de richting van de vezel, lucht- droog	125	100	125	20
idem, nat	85	65	85	13

- 1) Indien geen windbelasting in rekening wordt gebracht.
2) Indien wel windbelasting in rekening wordt gebracht.

Materiaal	Trekspanning	Drukspanning	Buigspanning	Schuifspanning
Bolletrie bruinhart, enz. lood recht op de richting van de vezel, luchtdroog	-	40	-	-
idem, nat	-	25	-	-
Basralocus, krappa, enz. in de richting van de vezel, luchtdroog	100	80	100	20
idem, nat	65	55	65	13
Basralocus, krappa, enz. lood recht op de richting van de vezel, luchtdroog	-	30	-	-
idem, nat	-	20	-	-
Gronfoele, ceder, enz. in de richting van de vezel, luchtdroog	70	60	70	15
idem, nat	45	40	45	10
Gronfoele, ceder, enz. lood recht op de richting van de vezel, luchtdroog	-	20	-	-
idem, nat	-	13	-	-
Graniet	-	45	-	-
Zandsteen afhankelijk van de hardheid	-	15 à 30	-	-
Ongewapend beton 1 p.o.2z., 3 gr.	-	25	-	-
Metselwerk	-	15	-	-

Bij houtconstructies, berustende op wetenschappelijke grondslagen (vakwerkbouw en vollwandconstructies) waar, naast zorgvuldige berekening van hoofd- en knooppuntsconstructies en deskundige uitvoering, tevens is gelet op bijzondere sortering en kwaliteit van het hout, waarvan het vochtgehalte niet hoger is dan 22%, kunnen de drukspanningen met 25%, de trek- en buigspanningen met 40% worden verhoogd.

Gemetselde pijlers

Verhoudingen van de kleinste dikte tot de hoogte	Toegelaten drukspanning	Opmerking
0,30	15	Voor tussen gelegen verhoudingen moet rechtlijnig worden geïnterpoleerd
0,25	12	
0,20	10	
0,15	8	
0,10	7	
<	<	
0,10	7	

2. Van stalen liggers mag de berekende doorbuiging ten gevolge van de veranderlijke (z.g. nuttige) belasting ten hoogste 1/600 van de overspanning bedragen. Van muurdragende stalenliggers mag de berekende doorbuiging ten gevolge van de totale belasting ten hoogste 1/500 van de overspanning bedragen. Bij accumulatie van doorbuigingen kunnen aan de onderslag- en moerbinten nadere eisen worden gesteld.
3. Van houten liggers met een overspanning van 5,25 m en meer, mag de berekende doorbuiging ten gevolge van de veranderlijke (zg. nuttige) belasting ten hoogste 1/600 van de overspanning bedragen.
4. Van stalen en houten liggers, welke gymnastiek-vloeren dragen, mag de berekende doorbuiging ten gevolge van de veranderlijke (zg. nuttige) belasting ten hoogste 1/800 van de overspanning bedragen.
5. Bij direct op muren opgelegde liggers wordt als overspanning in rekening gebracht de dagmaat tussen de muren, vermeerderd met 1/20 van die maat. Bij toepassing van oplegplaten wordt de afstand tussen de middens der oplegplaten als overspanning in rekening gebracht.
6. De gemiddelde drukspanning op de eindopleggingen van stalen liggers, welke hetzij direct, hetzij door middel van vlakke oplegplaten, op de muren rusten, mag niet meer bedragen dan de helft van de krachtens lid 1 voor het opleggingsmateriaal toegelaten drukspanning.
7. Voor de berekening van de gemiddelde drukspanning mag geen grotere opleglengte in rekening worden gebracht dan 1½ maal de liggershoogte.

Artikel 29

1. Als eigengewicht van materialen en z.g. rustende belasting van constructiedelen worden voor dit staatsbesluit aangenomen de gewichten, als hieronder aangegeven:

Aarde, klei en leem (droog)	1600 kg/m ³
Idem, (nat)	2000 “
Grind	1650 “
Rivier- en grindzand (droog)	1650 “
Idem (vochtig)	1750 “
Basalt	3000 “
Graniet	2800 “
Hardsteen	2700 “
Marmer	2700 “
Zandsteen	2500 “
Beton (geen vulbeton)	2200 “
Gewapend beton	2400 “
Metselwerk in baksteen (droog)	1700 “
Idem in cementsteen (droog)	2000 “
Hardhout (bevattende van 15 tot 18% vocht)	1000 “
Zachthout (bevattende van 15 tot 18% vocht)	800 “
Staal	7850 “
Gietijzer	7250 “
Lood	11400 “
Zink	7200 “

2. Van hierboven niet genoemde materialen en constructiedelen wordt het eigengewicht of de z.g. rustende belasting door weging of berekening vastgesteld.

Artikel 30

1. Als veranderlijke belasting van vloeren worden voor dit staatsbesluit aangenomen de gewichten, aangegeven in onderstaande tabel.

Belasting van vloeren

Zoldervloeren van woonhuizen	150	kg/ m ²
Overige vloeren van woonhuizen	200	“
Trappen, portalen en gangen van woonhuizen	200	“
Vrij uitstekende balkons van woonhuizen	300	“
Vloeren van winkels, kleiner dan 50 m ² en van kantoren	250	“
Vloeren van winkels met een oppervlak van 50 m ² en meer, voor ieder geval afzonderlijk te bepalen doch niet minder dan	250	“
Vloeren van leslokalen in scholen	200	“
Trappen en gangen van kantoren en van scholen	300	“

Vloeren en balcons van kerken, concertzalen, schouwburgzalen, vergaderzalen, bioscopen, gymnastieklokalen, enz.	400	“
Vloeren van danszalen, alsmede trappen, portalen en gangen van kerken, concertzalen, schouwburgzalen, vergaderzalen, bioscopen, gymnastieklokalen	500	“
Tribunes met vaste zitplaatsen	400	“
Idem met staanplaatsen	500	“
Vloeren van werkplaatsen, fabrieken, garages, pakhuizen, archieven, bibliotheken en tentoonstellingszalen, voor ieder geval afzonderlijk te bepalen, doch niet minder dan	400	“

2. In de cijfers der tabel van lid 1 is, behalve het gewicht van mensen, ook dat van gewone inventaris begrepen.
3. Bij daken, waarvoor op een verblijf van mensen moet worden gerekend, wordt een belasting van 100 kg/m^2 aangehouden. In dit geval behoeft niet op gelijktijdige belasting door wind te worden gerekend.
4. Voor alle daken wordt ter bepaling van de afmetingen van de ribben, de gordingen en het dakbeschot, rekening gehouden met een enkele last van 100 kg. Deze belasting wordt niet gerekend tegelijkertijd op te treden met die door de wind.
5. De windbelasting (veroorzaakt door verschillen in luchtdruk) wordt in rekening gebracht door het aannemen van overdrukken (zuigingen), welke loodrecht werken op de beschouwde vlakken. De grootte dezer over- en onderdrukken, uitgedrukt in kg/m^2 , wordt bepaald door stuwdrukwaarden, vermeld in lid 6, te vermenigvuldigen met de coëfficiënten (+ voor overdruk en- voor onderdruk), vermeld in lid 7.
- 6a. Behoudens het bepaalde onder b, c en d, wordt als stuwdrukwaarde 60 kg/m^2 in rekening gebracht;
  - b. de onder a vermelde stuwdrukwaarde geldt tot 20 m boven het aansluitende terrein. Van 20m tot 40 m boven dit terrein wordt dezer waarde vermeerderd met $1,5 \text{ kg/m}^2$ voor elke meter boven 20 m. Op hoogten van meer dan 40 m wordt niet op verdere toeneming gerekend. Voor onderdelen van gebouwen worden gemiddelden aangehouden;
  - c. bij de berekening van de veiligheid tegen kantelen wordt de stuwdrukwaarde met 25% verhoogd;
  - d. voor schoorstenen geldt de stuwdrukwaarde $(100 + 0,6 h) \text{ kg/m}^2$, waarin h de totale hoogte in meters van de schoorsteen boven het aansluitende terrein is.
7. Voor de coëfficiënten worden de navolgende waarden aangehouden:

- a. voor de buitenzijde van gesloten gebouwen:
- 1e. aan de windkant, voor vlakken met hellingen van 90° (verticale wand) tot en met 65° + 0,9
  - 2e. aan de windkant voor vlakken met kleinere hellingen dan 65° , als a het aantal graden van de hellinghoek is: +0,2a - 0,4
  - 3e. aan de lijkant, bij alle hellingen -0,4
  - 4e. voor vlakken, evenwijdig aan de windrichting -0,4
  - 5e. voor onderdelen van wanden, tot een maximum oppervlak van $15m^2 + 1,2$
  - 6e. voor windliggers van eindgevels, alsmede voor windliggers, windverbanden en windverstijvingen langsgevels welke de belasting van meer dan 4 spantvelden naar de eindgevels overbrengen: de coëfficiënten vermeld onder 1e tot en met 4e, verminderd met 15%;
- b. voor aan één zijde open loodsen:
- 1e. ten opzichte van de buitenzijde: de coëfficiënten vermeld onder a;
  - 2e. ten opzichte van de binnenzijde, indien de openzijde aan de windkant ligt, voor overdruk +0,6
  - 3e. ten opzichte van de binnenzijde, indien de openzijde aan de lijkant of evenwijdig met de windrichting ligt, voor onderdruk - 0,3
met dien verstande, dat de berekening steeds moet geschieden onder aanneming van belastinggevallen 1e en 2e, eventueel 1e en 3e tezamen;
- c. voor vrijstaande wande, voor overdruk en onderdruk (zuiging) tezamen 1,4
- d. voor open vakwerken:
- 1e. voor één vakwerk, voor overdruk en onderdruk- (zuiging) tezamen 1,6
  - 2e. voor een tweede vakwerk aan de lijkant van het eerste, voor overdruk en onderdruk tezamen 1,2
met dien verstande, dat de onder 1e en 2e vermelde coëfficiënten gelden voor het, op het vlak door de staafassen gaande, geprojecteerde oppervlak van de vakwerkstaven;
- e. voor schoorstenen met cirkelvormige doorsnede voor overdruk en onderdruk (zuiging) tezamen 0,67
met dien verstande, dat deze coëfficiënt, met inachtneming van het bepaalde sub 6d van dit artikel geldt voor het geprojecteerde oppervlak.

8. Dakvlakken gedekt met metalen dakplaten of eternietplaten mogen geen kleinere helling hebben dan 15° met het horizontale vlak.
Dakvlakken gedekt met pannen of leiden mogen geen kleinere helling hebben dan onderscheidenlijk 20° en 25° met het horizontale vlak.

Artikel 31

1. Het Bouw- en Woningtoezicht is bevoegd de op het bouwterrein aanwezige bouwmaterialen te allen tijde aan een keuring te onderwerpen en daartoe monsters mede te nemen.
2. Indien de belanghebbende zulks wenst en hij die wens bij het nemen van het monster te kennen geeft, wordt het genomen monster in zijn tegenwoordigheid van landswege verzegeld en wordt hem op zijn kosten een dergelijk verzegeld monster ter hand gesteld.
3. Het is verboden, de in het tweede lid bedoelde keuring te beletten, te belemmeren, te verijdelen of afgekeurde materialen in het werk te bezigen.
4. Monsters, bij de keuring verbruikt of onbruikbaar gemaakt, worden niet vergoed.

Artikel 32

Ten aanzien van steigers en klimmateriaal moet de hechtheid en veiligheid voldoende verzekerd zijn.

AFDELING II PLAATSING VAN GEBOUWEN OF ANDERE BOUWWERKEN TEN OPZICHTE VAN OPENBARE WEG OF OPENBAAR WATER EN VAN ELKANDER

Artikel 33

Het is verboden te bouwen anders dan tussen de voor- en achtergevelrooilijn.

Artikel 34

1. Het voor ieder gebouw op zich zelf in aanmerking komende gedeelte van de weglijn en van de voorgevelrooilijn zal door het Bouw- en Woningtoezicht worden vastgesteld en op daartoe strekkende aanvraag van de belanghebbende worden uitgezet op het terrein, uiterlijk één week na indiening van de aanvraag; het hiervoor benodigde personeel en materiaal zal door belanghebbende kosteloos beschikbaar worden gesteld.
2. Voordat deze uitzetting heeft plaats gehad, mag met de bouw niet worden aangevangen.

Artikel 35

1. De Directeur kan vaststellen, dat van de weglijnen of voorgevelrooilijnen, voor zover deze met de weglijnen samenvallen, der openbare wegen, waaraan een hoekgebouw is gelegen, een gedeelte vervalt en dat daarvoor de lijn in de plaats treedt, die verkregen wordt door de uiteinden der beide afgesneden lijnen door een rechte lijn te verbinden.
2. Voor de lengte van deze lijn kan hoogstens 3 m gevorderd worden. Zij moet de beide afgesneden lijnen zoveel mogelijk onder gelijke hoeken ontmoeten.
3. De Directeur kan bij toepassing van dit artikel vrijstelling verlenen voor zoveel betreft het geheel of gedeeltelijk boven de begane grondverdieping weder overbouwen van het afgesneden gedeelte.

Artikel 36

Niet van toepassing is het verbod tot bouwen buiten de voorgevelrooilijn met betrekking tot:

- a. erfafscheiding aan de wegzijde;
- b. een afvoerleiding;
- c. funderingen, plinten, lijsten en dergelijke met een voorsprong van niet meer dan 11 cm.

Artikel 37

1. Het voor ieder gebouw op zich zelf in aanmerking komende gedeelte van de achtergevelrooilijn zal voor zoveel nodig door het Bouw- en Woningtoezicht worden vastgesteld en op daartoe strekkende aanvraag van de belanghebbende worden uitgezet op het terrein uiterlijk één week na indiening van de aanvraag; het hiervoor benodigde personeel en materiaal zal door belanghebbende kosteloos beschikbaar worden gesteld.
2. Vóórdat deze uitzetting heeft plaats gehad, mag met de bouw niet worden aangevangen.
3. De Directeur kan toestaan, dat buiten de achtergevelrooilijn:
  - a. een of meer uit- of bijbouwen wordt of worden gemaakt, mits geen groter gezamenlijk oppervlak hebbende dan 6 m² en geen grotere hoogte dan 3,25 m;
  - b. op meer dan 3m boven de begane grond een balcon of andere uitbouw wordt gemaakt;
  - c. terrassen, stoep treden, bordessen en buitentrappen worden gemaakt.

Artikel 38

Het is verboden in over of boven openbaar water te bouwen.

Artikel 39

1. Bij gesloten bouwwijze mag 40% van het achter de voorgevelrooilijn gelegen erfoppervlak niet worden bebouwd.
Wanneer een gebouw niet de gehele breedte inneemt van het erf, waarop het gebouwd wordt, moet de langs de gevel van zulk een gebouw overschietende strook grond, tot de erfafscheiding een breedte van minstens 1,50 m hebben.

2. Bij open bouwwijze wordt door de Directeur vastgesteld welk gedeelte van het erf onbebouwd moet blijven, met dien verstande dat het aan te wijzen niet te bebouwen oppervlak niet meer mag bedragen dan 80% van het oppervlak.

AFDELING III
**AFMETINGEN VAN TER BEWONING IN TE RICHTEN WONINGEN,
VERTREKKENEN VAN TRAPPEN EN PORTALEN**

Artikel 40

1. Elke woning moet bevatten:
  - 1e. Eén vertrek met een oppervalk van tenminste 9 m², terwijl de kleinste afmeting daarvan niet minder dan 2,50 m mag bedragen; vertrekken op zolderverdiepingen komen, ter voldoening aan deze eis, niet in aanmerking..
  - 2e. Eén vertrek met een oppervlakte van tenminste 6 m².
  - 3e. Eén keuken van tenminste 4 m² oppervlakte met kookgelegenheid.
In bijzondere gevallen, kan de Directeur toestaan, dat in plaats van een keuken een kookgelegenheid van tenminste 2 m² oppervlakte aanwezig is. In geval van meerdere vertrekken mag geen dezer kleiner zijn dan 4 m².
  - 4e. Een behoorlijk privaat.
Door de Directeur kan worden toegestaan dat een privaat buiten de woning wordt gebouwd.
  - 5e. Een directe uitgang naar de openbare weg; de Directeur is bevoegd hiervan vrijstelling te verlenen.
2. De in dit artikel bedoelde oppervlakten worden gemeten tussen de muren of wanden na aftrek van alle inspringende onderdelen, hoeken en betimmeringen van het vertrek.
3. Indien naar het oordeel van de Directeur voor andere gebouwen dan woningen het aanwezig zijn van privaten noodzakelijk wordt geacht, kan hij te dien aanzien nadere voorwaarden stellen.

Artikel 41

1. De verdiepinghoogte moet tenminste 2,75 m bedragen.
2. Voor aangebouwde keuken kan worden volstaan met een hoogte van ten minste 2,50 m.
3. Zijn vertrekken gelegen onder schuine dakvlakken, dan moeten deze vertrekken zijn voorzien van een borstwering van tenminste 1,50 m hoogte, terwijl de dakvlakken behoorlijk beschoten moeten zijn; op ¼ gedeelte van de overspanning dient de hoogte tussen vloer en de beschoten kap tenminste 2,20 m te bedragen.

Artikel 42

1. Ieder tot woning bestemd gebouw moet voorzien zijn van tenminste één veilige toegang, hoog minstens 2 m in de dag.
2. De breedte in de dag van deze toegang moet tenminste 0,75 m bedragen.
3. Een toegang mag voor niet meer dan een woning dienen.
4. Alle doorgangen aanwezig tussen deze toegang en de toegangen tot de woonvertrekken, moeten minstens een gelijke hoogte en breedte hebben, als voor de toegangen onder lid 1 en 2 bepaald.
5. Portalen en gangen moeten tenminste 0,90 m breed en 2,20 m hoog zijn.

Artikel 43

1. Behoudens de trappen, toegang gevende tot niet ter bewoning bestemde ruimten, mogen in woningen uitsluitend vaste trappen aanwezig zijn.
2. De aantrede en optrede van deze trappen moeten op de verdeel- of klimlijn- welke wordt geacht te zijn gelegen op een afstand van de binnenboom of van de spil, gelijk aan $\frac{2}{3}$ van de breedte der trap – een zodanige afmeting hebben, dat de aantrede niet minder dan 0,16 m en de optrede niet meer dan 0,21 m bedraagt.
De trappen naar en in een woning moeten binnenwerks tenminste 0,80 m breed zijn. Zij moeten althans aan één zijde van stevige leuning zijn voorzien.
3. Trappen moeten op elke verdieping een bordes hebben van tenminste 1 m² oppervlakte.
4. Buitentrappen en trappen in andere gebouwen dan woningen moeten voldoen aan de voor ieder bijzonder geval door de Directeur te stellen voorwaarden, wat afmetingen en samenstelling betreft.

Artikel 44

1. De gemiddelde aantrede van trappen in woningen, uitsluitend toegang gevende naar niet ter bewoning bestemde ruimten, moet ten minste 0,10 m en de optrede ten hoogste 0,21 m bedragen. Zij moeten binnenwerks een breedte van tenminste 0,45 m hebben.
2. De hoogte van de vrije ruimte boven elke trede van alle trappen moet minstens 1,90 m bedragen.
4. Alle trappen moeten naar het oordeel van het Bouw- en Woningtoezicht goed begaanbaar zijn.

AFDELING IV HET HOOGTEPEIL DER BENEDENVLOEREN EN ERVEN

Artikel 45

1. De bovenkant van de vloer der begane-grondverdieping van een gebouw, met uitzondering van portieken, mag niet lager zijn dan 0,15 m, of, zo de voorgevelrooilijn met de weglijn samenvalt, niet lager dan 0,10 m boven het peil van de aangrenzende openbare weg. De bovenkant van de vloeren van portieken moet minstens 0,05 m boven het peil van de aangrenzende openbare weg liggen.
2. De Directeur is bevoegd ten aanzien van het in dit artikel bepaalde nadere voorwaarden te stellen.

Artikel 46

Een erf waarop wordt gebouwd moet, voorzover het niet door het gebouw wordt ingenomen, een zodanige hoogte hebben, dat de afvoer van huishoud- en regenwater voldoende verzekerd zij.

AFDELING V **PRIVATEN**

Artikel 47

1. Elk privaat moet onverminderd het daaromtrent bepaalde in afdeling X zijn aangesloten op een sectictank op daartoe aangewezen riolering.
2. Privaten mogen geen kleiner vloeroppervlak hebben dan 0,75 m² en moeten een minimum hoogte hebben van 2,20 m; zij moeten behoorlijk betimmerd en van binnen afsluitbaar zijn.
3. Privaten moeten grenzen aan een buitenwand en door een raam van tenminste 10 dm² oppervlakte in de dag rechtstreekse gemeenschap hebben met de buitenlucht.
4. Privaten, toegankelijk uit ter bewoning bestemde vertrekken, of uit ruimten, bestemd voor opslag of verwerken van levensmiddelen, moeten daarvan afgescheiden zijn door voorportalen; deze moeten een goudoppervlakte hebben van tenminste 0,70 m².
5. Voor privaten en waterplaatsen voor winkels, magazijnen, pakhuizen of werkplaatsen, alsmede voor ziekenhuizen, koffiehuisen, scholen, hotels, schouwburgen, voor publiek toegankelijke bouwwerken en andere gebouwen, bestemd tot het houden van bijeenkomsten of vergaderingen of tot huisvesting van een groot aantal personen, kan de Directeur nadere voorwaarden stellen.
6. De Directeur is bevoegd ten aanzien van vrijstaande privaten nadere voorwaarden te stellen ten aanzien van de bouw, lozing en hygiëne.

AFDELING VI **WATERVOORZIENING**

Artikel 48

Met betrekking tot de watervoorziening zijn de bepalingen van het “Waterleidingbesluit” (G.B. 1938 No. 33) en door de N.V. Surinaamse Waterleiding Maatschappij uitgevaardigde voorschriften van toepassing.

AFDELING VII VOORKOMING VAN BRANDGEVAAR

Artikel 49

1. Geen gebouw mag geheel of gedeeltelijk met lichtontvlambare stoffen worden gedekt.
2. Voor het opvullen van lattenmuren en van de ruimte tussen vloeren en plafonds mogen geen krullen of andere lichtontvlambare stoffen gebezigd worden.
3. Wanneer een tot een woning behorende ruimte zich boven een niet tot bewoning bestemde ruimte bevindt en de afscheidingen tussen gemelde ruimten niet is vervaardigd van brandvrij materiaal, moet de onderzijde van de afscheiding bestaan uit een plafond van pleisterwerk of van een ander doeltreffende en niet minder brandwerende constructie.
4. Wanneer een tot een woning behorende ruimte zich beneden een niet tot bewoning bestemde ruimte bevindt, moet de vloer van de bovenruimte vervaardigd zijn van brandvrij materiaal.
5. Ten aanzien van het bepaalde in dit artikel mag de Directeur geen vrijstelling bedoeld in artikel 3, lid 1, verlenen.

Artikel 50

Stookplaatsen of kookgelegenheden, trappen, licht-, lucht-, wasem- en liftkokers moeten voldoende tegen brandgevaar beschermd zijn, een en ander tot beoordeling van het Bouw- en Woningtoezicht.

Artikel 51

Voor winkels, magazijnen, pakhuizen, garages, bewaarplaatsen voor bijzonder brandbare stoffen of voorwerpen, ziekeninrichtingen, scholen, hotels, koffiehuisen, schouwburgen en andere gebouwen, bestemd tot het houden van bijeenkomsten of vergaderingen of tot huisvesting van een groot aantal personen, of waar wegens de gevolge constructie, de aard of de hoedanigheid der daarbij gebezigde materialen of in verband met de bestemming van het gebouw bij brand meer dan gewoon gevaar is te duchten, kan de Directeur nadere voorwaarden ter voorkoming van brandgevaar stellen.

AFDELING VIII VOORKOMING VAN VOCHTIGHEID

Artikel 52

1. Onder houten vloeren van een beganegrond-verdieping dient beneden de onderkant der vloerbalken een vrije ruimte van ten minste 40 cm te worden gelaten. Onder deze vloer, moet – zo nodig na voorafgane ontgraving – een zuiver zandbed worden aangebracht, ter hoogte van minstens 0,15 cm of een bodemafluiting van tenminste 5 cm met een samenstelling van 1 deel cement en 6 delen zand.
2. Andere dan houten begane grond-vloeren moeten waterdicht zijn.
3. In de bodem onder de vloeren aanwezige privaatputten, waterputten, zinkputten, mest- of vuilnisbakken en niet bruikbare riolen moeten ten genoegen van de Directeur worden verwijderd en/of gevuld met zuiver zand.
4. Ten aanzien van het bepaalde in lid 2 mag de Directeur geen vrijstelling bedoeld in artikel 3, lid 1, verlenen.

Artikel 53

De ruimten tussen de onderkanten van houten vloerribben en de grondslag onder het gebouw genoemd in artikel 52, lid 1 moeten, voorzover het geen kelderruimten betreft, met elkaar in verbinding worden gesteld en door zoveel mogelijk tegenover elkaar geplaatste roosters, waarvan de mazen niet groter zijn dan 1 cm², met de buitenkant in verbinding gesteld zijn.

Artikel 54

1. Alle stenen muren moeten van een trasraam van tenminste 0,55 m hoogte, aanvangende tenminste 0,25 m onder de aangrenzende buitengrond en reikende tot minstens 0,30 daarboven, voorzien worden.
2. Kelders moeten waterdicht zijn.

AFDELING IX

HECHTHEID VAN FUNDAMENTEN, MUREN, KELDERS, VLOEREN, TRAPPEN, ZOLDERINGEN EN DAKEN

Artikel 55

1. Funderingen moeten worden gemaakt op de vaste bodem of op een zandaanplemping, roosterwerk, palen, betonstorting of enig ander in de vaste bodem steunvindend kunstwerk van voldoende afmetingen en samenstelling in verhouding tot het ontworpen bouwwerk en de gesteldheid van de ondergrond.
2. Bij zandaanplemping mag uitsluitend zuiver zand worden gebruikt. De aanplemping moet geschieden in dunne lagen, terwijl elke laag behoorlijk moet worden ingewaterd of gelijkmatig worden aangestampt, alles ter beoordeling van het Bouw- en Woningtoezicht.

3. Houten funderingen moeten op zodanige diepte worden aangelegd, dat de bovenkant daarvan minstens 0,20 m onder de laagst bekende grondwaterstand komt te liggen.

Artikel 56

Bij toepassing van paalfunderingen kunnen door de Directeur nadere voorwaarden worden gesteld.

Artikel 57

1. De fundamenteën van een op staal gefundeerd gebouw moeten op de vaste bodem een aanlegbreedte hebben:
Voor muren ter hoogte van één verdieping van tenminste twee en een half maal-, voor muren ter hoogte van twee of meer verdiepingen van tenminste drie maal de dikte van het onmiddellijk uit die fundamenteën opgaand muurwerk, met een minimum van 0,40 m.
In de bovenstaande aanduiding van het aantal verdiepingen worden kelderverdiepingen niet medegerekend.
2. De onderkant der fundamenteën moet tenminste 0,30 m onder de begane buitengrond zijn gelegen.
3. De Directeur is bevoegd:
  - a. een andere samenstelling der fundamenteën in nadere voorwaarden toe te laten;
  - b. voor gebouwen van meer dan twee verdiepingen, voor fabrieken, pakhuizen en in alle bijzondere gevallen, zodanige nadere voorwaarden te stellen, als naar gelang van de bodem en de bestemming van het gebouw door hem nodig wordt geacht.
4. Op bestaande fundamenteën mag niet gebouwd worden, tenzij deze naar het oordeel van de Directeur in goede staat verkeren.

Artikel 58

1. Gemetselde buitenmuren van woningen die enkel uit een begane-grondverdieping bestaan, waarvan de verdiepinghoogte niet meer bedraagt dan 3 m, moeten een dikte hebben van tenminste 10 cm.
2. Bevat een bouwwerk meerdere verdiepingen, dan moeten de gemetselde buitenmuren een dikte hebben van tenminste:
  - a. voor de bovenste verdieping .....10 cm;
  - b. voor de op een na bovenste verdieping .....15 cm;
  - c. voor de overige verdiepingen .....20 cm.
3. Balkdragende binnenmuren moeten een dikte hebben van tenminste 10 cm.
4. Door de Directeur kunnen voorwaarden worden gesteld:

- a. in verband met de overspanningen, t.a.v. de oplegging op balkdragende muren;
- b. t.a.v. bogen, pijlers, muren die door uitsparingen worden verzwakt en andere constructies die door puntlasten worden belast.

Artikel 59

1. Voor gebouwen waarvan het dragend element der buitenwanden uit houten stijlen en liggers bestaat, gelden de volgende voorschriften.
2. Voor een gebouw, enkel bestaande uit een begane grondverdieping, waarvan de verdiepinghoogte niet meer bedraagt dan 3 m, moeten de stijlen en walplaat een afmeting hebben van tenminste 7 bij 7 cm en mogen de stijlen niet verder uit elkaar worden gesteld dan 110 cm h.o.h.; in geval de stijlen en walplaat afmetingen hebben van 7 x 10 cm dan wel 10 x 10 cm mogen zij niet verdere uit elkaar worden gesteld dan 125 cm respectievelijk 140 cm. h.o.h.
3. Bevat een bouwwerk meerdere verdiepingen, dan moeten de stijlen en walplaat een afmeting hebben van tenminste:
  - a. voor de bovenste verdieping 7 x 7 cm
  - b. voor de op een na bovenste verdieping 7 x 10 cm
  - c. voor de overige verdiepingen 10 x 10 cmDe stijlen mogen in de onder a, b en c genoemde gevallen niet verder uit elkaar worden gesteld dan respectievelijk 110, 125, en 140 cm h.o.h.
4. Alle verbindingen moeten naar de aard van goed timmerwerk worden uitgevoerd, een en ander ter beoordeling van het Bouw- en Woningtoezicht.
5. De hecht- en vormvastheid moet te allen tijde verzekerd zijn door de nodige schoren, aanjagers, beugels, treknagels, bouten of schroeven.

Artikel 60

1. De onderlinge afstanden en de afmetingen van balken, alsmede de kapconstructie en kollommen van elk gebouw, moeten voldoende zijn in verhouding tot de afstand van draagpunten en de daarop komende belasting.
2. Ter plaatse, waar in een balkdragende muur door het aanwezig zijn van een deur, raam, of andere opening geen voldoende steunpunten voor de balken te verkrijgen zijn, moeten ravelingen of lateien worden aangebracht.

Artikel 61

Trappen, zolderingen, wanden, vloeren en daken moeten ter beoordeling van het Bouw- en Woningtoezicht van zodanige materialen, in zodanige afmetingen en op zodanige wijze samengesteld worden, dat de hechtheid van elk der genoemde onderdelen in verband met de bestemming van het gebouw verzekerd is.

Artikel 62

1. Houten vloeren in woonvertrekken, moeten bestaan uit planken van tenminste 2,2 cm blijvende dikte, stevig op de binten gespijkerd of geschroefd.
2. De constructie van andere dan houten vloeren vereist goedkeuring van het Bouw- en Woningtoezicht.

Artikel 63

1. Daken van gebouwen moeten volkomen afsluiting vormen tegen water en wind.
2. De afdekking van alle dakvlakken moet zodanig zijn, dat op- of afwaaien van het dekkingsmateriaal wordt voorkomen.

AFDELING X VERWIJDERING VAN WATER EN VUIL

Artikel 64

Elk gebouw moet van goed bevestigde waterdicht dakgoten voorzien zijn ter opvang van het van de dakbedekking of van enig ander gedeelte van dat gebouw aflopend hemelwater, zomede van een of meer aan de gevelmuren van het gebouw stevig bevestigde gave buizen tot het afvoeren van het hemelwater hetzij naar een riool, hetzij naar openbaar water, hetzij op andere wijze, een en ander ten genoege van de Directeur.

Artikel 65

1. Elk gebouw, geheel of gedeeltelijk tot woning bestemd, moet voorzien zijn van een goed gelegde, voldoende riolering tot afvoer van hemel- en huishoudwater, in verbinding staande met een door de Directeur aan te wijzen riool of openbaar water.
2. Alle inrichtingen, welke onmiddellijk of door middel van valpijpen op een riool afvoeren, moeten van dit riool gescheiden zijn door een stankafsluiting.
3. In de leiding of goot, diende tot afwatering, moet ter plaatse van de grens van de gebouwen en erven een ijzeren traliewerk aanwezig zijn, waarvan de traliën geen grotere tussenruimte hebben dan van 1 cm.

Artikel 66

1. Afvoer van gootstenen, was- of spoelbakken en badkuipen moet geschieden middels buizen van door het Bouw- en Woningtoezicht goedgekeurd materiaal. Deze afvoerbuizen moeten geen scherpe bochten hebben.

2. De ontlasting (uitloop) van een privaat mag uitsluitend plaats hebben door lucht- en waterdichte stenen, metalen of eterniet leidingen, in de septictank.
3. Septictanks moeten geheel vrijliggend zijn onder enig verband met de muren ener woning.

Artikel 67

1. De sockets van alle pijpen en hulpstukken moeten luchtdicht met een voldoende dichtingsmateriaal verbonden worden.
2. De in de artikelen 65 en 66 genoemde leidingen en afvoerinrichtingen mogen niet worden afgedekt, omtimmerd of aan de mogelijkheid tot inspectie worden onttrokken, dan nadat deze door het Bouw- en Woningtoezicht zijn gezien en goed bevonden.
3. Zonodig kan de Directeur eisen:
  - a. dat op een riolering meerdere inrichtingen tot afvoer van gassen worden aangebracht.
  - b. dat op de stankbochten van afvoerinrichtingen ontspanningsbuisjes van behoorlijke afmetingen worden aangebracht.

Artikel 68

1. Een septictank moet in de afvoer van privaten voldoende voorzien.
2. Op de tank mag geen huishoud-, bad- of hemelwater worden afgevoerd, terwijl de aangesloten privaten van waterspoeling moeten zijn voorzien.
3. De afvoer van de tank moet via een oxydatie-bed in verbinding staan met een door of namens de Directeur aan te wijzen riool of openbaar water.

Artikel 69

De in de artikelen 65, 66, 67 gegeven voorschriften kunnen door de Directeur geheel of gedeeltelijk van toepassing worden verklaard op een niet ter bewoning bestemd gebouw.

Artikel 70

De Directeur is bevoegd ten opzichte van het in de artikelen 65, 66 en 67 behandelde nadere voorwaarden vast te stellen, indien naar zijn oordeel geen aansluiting op een riool of met een openbaar water kan worden verkregen of een directe aansluiting door hem ongewenst wordt geacht.

Artikel 71

De Directeur is bevoegd nadere voorwaarden te stellen met betrekking tot:

- a. de inrichting van waterplaatsen;

- b. het plaatsen van putten of andere inrichtingen waar vette, slijmachtige of kleurstoffen, grove verontreinigingen of andere door hem ongewenste stoffen in het afvalwater te verwachten zijn;
- c. de samenstelling van vloeren en wanden en de afvoerinrichtingen van stallen en van ruimten, waar belangrijke hoeveelheden vloeistoffen afgevoerd of gebruikt worden.

Artikel 72

1. De verschillende delen der afvoerinrichtingen moeten op doelmatige wijze worden aangebracht en bevestigd, en water- en luchtdicht worden afgewerkt, een en ander ter beoordeling van het Bouw- en Woningtoezicht.
2. Zij mogen niet worden afgesloten, afgedekt of aangeaard alvorens ze door het Bouw- en Woningtoezicht zijn onderzocht en goedgekeurd.

AFDELING XI TOEVOER VAN LICHT EN LUCHT

Artikel 73

1. Woonvertrekken en keukens moeten voorzien zijn van een of meer doelmatig geplaatste staande lichtramen, in de buitenlucht uitkomende, die tezamen een oppervlakte hebben van tenminste 1/6 van de oppervlakte van de vloer, gemeten tussen de muren van elk vertrek. Bedoelde lichtramen moeten zo geplaatst zijn, dat het daglicht onbelemmerd kan toetreden.
2. Indien in woningen met meer dan drie woonvertrekken, drie woonvertrekken aan de in lid 1 gestelde eisen voldoen, kan de Directeur voor de meerdere vertrekken afwijking van de in het 1^e lid gestelde regel toestaan, mits deze vertrekken voldoende licht en lucht kunnen ontvangen.
3. De in het 1e lid bedoelde lichtramen, of althans enige daarvan, moeten zodanig geopend kunnen worden, dat de opening tenminste 0,25 m² in de dag bedraagt.
4. In keukens en andere ruimten, waar walm, damp of wasem ontwikkeld wordt, moeten de bovenramen beweegbaar worden gemaakt, tenzij op andere wijze voldoende gelegenheid tot ventileren wordt aangebracht.
5. Kelderruimten, gangen, trapportalen en zolderruimten, moeten zodanig worden ingericht, dat zij behoorlijk daglicht ontvangen en gelucht kunnen worden.
6. Voor vertrekken, lokalen en gebouwen, waarin tijdelijk personen verblijven, kan de Directeur op dit punt nadere voorwaarden stellen.

AFDELING XII BOUWWERKEN VAN TIJDELIJKE AARD EN KLEINERE VERRICHTINGEN

Artikel 74

Van het plaatsen van voor tijdelijke bewoning bestemde loodsen, keten, tenten en andere soortgelijke inrichtingen alsmede van de verrichtingen bedoeld in artikel 1 sub 4a en b, moet vooraf schriftelijk kennis worden gegeven aan de Directeur, die binnen veertien dagen na ontvangst van die kennisgeving beslist of een bouwvergunning al dan niet moet worden aangevraagd.

AFDELING XIII NAKOMEN VAN DE VOORSCHRIFTEN BIJ HET BOUWEN

Artikel 75

Tenminste een week voordat de werkzaamheden voltooid zijn, althans tenminste een week voordat het gebouw of bouwwerk in gebruik wordt genomen is de eigenaar of degene die het beheer voert over dat gebouw of bouwwerk, verplicht schriftelijk van de te verwachten voltooiing der werkzaamheden kennis te geven aan de Directeur.

HOOFDSTUK IV VOORSCHRIFTEN VOOR OP HET TIJDSTIP VAN HET INWERKINGTREDEN VAN DE WET EN DIT STAATSBESLUIT BESTAANDE GEBOUWEN OF ANDERE BOUWWERKEN EN TERREINEN

Artikel 76

1. Indien het bouwen op het tijdstip van inwerkingtreding van de wet reeds was aangevangen, zal binnen veertien dagen na genoemd tijdstip voor dat bouwwerk alsnog een vergunning van de Directeur moeten worden gevraagd aan welke vergunning de voorschriften van hoofdstuk III, voorzover nog voor verwezenlijking vatbaar, als voorwaarden kunnen worden verbonden.
2. Voor zover het bouwen op het tijdstip van inwerkingtreding van deze wet reeds had plaats gevonden is het artikel 77 van overeenkomstige toepassing.

Artikel 77

De toestand, waarin een bouwwerk – waaronder mede wordt begrepen de bodem onder een bouwwerk – bestaande op het tijdstip van inwerkingtreding van de wet, zich bevindt, mag geen gevaar kunnen opleveren voor de veiligheid, noch nadeel voor de gezondheid van gebruikers en anderen, ten gevolge van:

- a. onvoldoende samenstelling;
- b. onvoldoende inrichting;
- c. slechte indeling;
- d. onvoldoende oppervlakte van een woning;

- e. onvoldoende oppervlakte van een vertrek;
- f. onvoldoende hechtheid;
- g. slechte of gevaarlijke materialen;
- h. het doordringen van water;
- i. vochtigheid;
- j. drassigheid;
- k. onvoldoende toetreding van daglicht;
- l. onvoldoende toetreding van lucht;
- m. verspeiding van rook en stank;
- n. het ontbreken of onvoldoende functioneren van leidingen tot afvoer van huishoud- en hemelwater en drekstoffen;
- o. brandgevaarlijkheid;
- p. het ontbreken van doelmatige middelen voor ontkoming bij brand;
- q. onvoldoende bereikbaar zijn voor brandbluswerkzaamheden;
- r. andere, door de Directeur geval voor geval vast te stellen omstandigheden.

Artikel 78³

1. Ter uitvoering van artikel 10 van de wet worden de wet en dit staatsbesluit mede van toepassing verklaard op het gebied buiten het district Paramaribo, waarvan de grenzen op de bij dit staatsbesluit gevoegde kaart zijn aangegeven.
2. Artikel 4 van dit staatsbesluit is van toepassing op alle districten.

Artikel 79⁴

SLOTBEPALING

Dit staatsbesluit hetwelk kan worden aangehaald als “Bouwbesluit no. 1”, treedt in werking op een nader door de President te bepalen tijdstip.

---

³ Gew. bij G.B. 1970 no. 67.

⁴ I.w.t. 25 januari 1957 (G.B. 1957 no. 14).